

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De secu[n]do p[re]cepto eccl[es]ie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

de preceptis ec. Fo. LXXXVII.

ere quia rudis et ignorans sum. Dic q talis saltē nō pōt excusare quā possit. cōsolari tristes: corripere delinquētes: remittere offensas: supportare infirmitates. p̄mī suis h̄mōi. Idcirco cū nō valcam⁹ p̄pter paup̄tatē elemosynas coz porales pauperib⁹ ch̄ri cōtribuere: velim⁹ saltē p̄mptos nos reddere ad largiē dū opera sp̄ualia iuxta cōsiliū beati Petri: q̄ in p̄ma sua canonica cap. iij. dicit sic. Unusquisq̄ sicut accepit gratiam in alterutrū illā administrātes sicut boni dispensatores multiformis gr̄e dei. Paret etiā q̄ euāgelici predicatorēs et magistri rheologie q̄ docent sacras scripturā p̄pter deū sunt ditiores et multo plus merent̄ q̄ homines potētes ac diuites huius seculi q̄ magnas pecunias possidēt ac distribuūt. Et ecōtra graui⁹ peccāt p̄dicatores euāgelici q̄ celestes thesauros verborū dei abscondūt: q̄ diuites q̄ pauperib⁹ ch̄ri negant cozpales elemosynas. Hinc Hieremias Thren. iij. ca. ait. Paruuli petierūt panē et nō erat q̄ porrigeret eis. Hec de septē elemosynis sp̄ualib⁹ dicta sufficiāt.

De septē p̄ceptis ecclesie.

Amplius rememoranda sunt precepta sancte matris ecclesie: q̄ teste Aug. ecclesia est quedā forma toti⁹ iusticie et cōmune ius hominū. vnde sanctus Thomas in. ij. q. x. art. xij. dicit sic. Maximā habet autoritatē ecclesie cōsuetudo que semp̄ est in om̄ibus emulada: q̄ et ipsa doctrina catholicorū doctoz ab ecclesia autoritatez habet. Unde magis standū est autoritati ecclesie q̄ autoritati vel Augustini: vel Hieronymi: vel Ambrosij: vel Iulij: vel cuiuscūq̄ doctoris. Hec Thomas. Precepta autē ecclesie dei sunt multa: inter que septē habent̄ principalia: ad quoz obseruantia tenent̄ om̄es fideles sub pena peccati mortalis. **Primum preceptum** est de celebratiōe festoz. Quicūq̄ ergo fecerit aliquid opus manuale diebus p̄ceptum dominicis et alijs festis que sunt d̄ p̄cepto ecclesie extra casum necessitatis peccat mortaliter. Sicut em̄ in veteri testamēto nō solū sabbatū erat in precepto sed et alie solēnitates. sic in nouo testamēto nō solū dominica dies: sed et multe alie solēnitates que figurate sunt p̄ illas: eo q̄ status iudaice legis fuit totus figuralis legis gratie: iuxta illud Pauli. j. ad Cor. x. ca. Hec om̄ia in figura cōtingebant illis: scripta autē sunt om̄ia ad correctionē nostrā. Hec Paulus: Est autē cōsiderandū fm̄ Tho. in. ij. q. cxxij. ar. iij. in respōsione ad primū argumentū q̄ illud terciū p̄ceptū decalogi: Memēto vt diē sabbati sanctifices: scilicet intellectū est: partim morale et partim ceremoniale: ideo ponit̄ in precepto decalogi in q̄stū est morale: nō in q̄stū ceremoniale. sc̄ q̄stū ad determinatiōē diē sabbati: et ideo qui obseruaret diē sabbati eo q̄ p̄cipit̄ in lege moysaica: iudicaret et peccaret mortaliter. Et sicut dicit Thomas vbi sup̄ in respōsione ad quartū argumentū. Obseruatiō diē dominice in noua lege succedit obseruatiōe sabbati nō ex sui p̄cepti legis diuine: sed ex cōstitutiōe ecclesie et cōsuetudine populū ch̄riant. Hec h̄mōi obseruatiō est figuralis: sicut fuit obseruatiō sabbati in veteri lege: et ideo nō est ita arcta phibitio opandi diē dominica sicut in diē sabbati: sed quedā opera cōcedunt̄ in diē dominica que in diē sabbati phibebant̄: sicut decoctio ciboz et alia h̄mōi. Et etiā in quibusdā operib⁹ phibitis facillius p̄pter necessitatē dispensat̄ in noua q̄ in veteri lege: q̄ si gura p̄inet ad prestatiōē vitatis quā nec in modico p̄terire oportet. Opa autē fm̄ se cōsiderata immutari possunt p̄ locoz et tpe. hec Thomas. Sunt autē vltra diē dñicā multa alia festa ab ecclesia instituta vt hoies in vera religioe ac deuotiōe fundarent̄. de q̄b⁹ determinat̄ de p̄se. di. iij. p̄nunciandū.

De secūdo p̄cepto ecclesie.

Secundū p̄ceptū ecclesie est de obseruatiōe ieiuniorū: idō q̄ frāgit ieiunia instituta ab ecclesia sine cā rōnabili peccat mortali toties quā transgressus

De preceptis

fuerit. Obligant autē cūcti fideles ad ieiunandū totā q̄dragesimā: vt pz de cō
secra. di. v. q̄dragesima. Et s̄l̄r ieiunia q̄tuor tēporū: z ceteras vigiliās: vt h̄
di. lxxvj. p. totū. habet autē istud p̄ceptū multas declaratiōes z exceptiōes: t̄do
nota sub breuib; q̄ nullus obligat ad ieiunū ecclie añ vigesimūpmū annum.
Rō hui⁹ assignat a s̄ctō Tho. in. iij. sentē. dist. xv. vbi mouet dubiū. Vt pue
ri teneant ad ieiunū: in r̄s̄tione ad. iij. arg. Nā d̄t q̄ in pueris req̄rit̄ cib; nō so
lū ad actū nutritiue: s; etiā ad actū augmētatiue p̄tur; qz de residuo nutritiue
r̄t fit augmētū. Et qz p̄tus nature in pueris nōdū p̄ualuit: nō possunt s̄l̄ mul
tū de cibo assumere: qz naturalis p̄tus illud p̄uere nō possit: z t̄do indigene
freq̄nti cibi sumptiōe: z p̄ter hoc eis nō cōpetit ieiunū dum sūt in augmēto.
Tēpus em̄ augmēti fm̄ p̄m est vsq; ad finē tertij septēnij vt in plurib; qz res
naturales nō currāt semper eodē modo: sed vt freq̄nter. Et ideo ante hoc t̄ps
nō artant pueri ad oīa ieiunia ecclie fuāda. Sed qz q̄nto ad terminū p̄dictū
appropinquāt: t̄āto p̄tus nature magis roborat̄ z augmētū corp̄is tardius p̄
cedit: cū in p̄mis quinq; annis pueniat puer ad medietatem totū augmēti vt
p̄hs d̄t. Ido fm̄ q̄ magis appropinquāt ad p̄dictū terminū sunt eis magis ie
iunia cōmēsurāda. hec Tho. Hinc hiero. ad athletā de institutiōe paulē filie
sue: eplā incipit. Br̄s ap̄ls Paul⁹ scribēs ad Cor. d̄t sic. Displicet mihi ma
xime in teneris etatib; longa z imoderata ieiunia. Exp̄imento didici asellū in
uia cum lassus fuerit diuerticula q̄rere. hec Hiero. Excusant etiā a ieiunio
mulieres p̄gnātes z lactātes q̄ tā sibi q̄ filio puulo diligētī cura p̄uidere tenen
tur. S̄l̄r infirmi nō obligant ad ieiunū: sed nō oīs infirmī excusant a ieiunio: s; t̄m illa q̄ tollit appetitū comedēdi. Etiā pauperes fm̄ Tho. z Durandū
in. iij. sen. di. xv. q̄ simul h̄re nō possunt hora comedēdi cōpetentē refectionē:
sicut frequēter egenis p̄tingit q̄ frustatim elemosynas q̄rūt nō tenent ad ieiunū.
Vel etiā q̄ ex p̄cedētī necessitate t̄m debilitati sunt q̄ ieiunū sufferre nō
possunt. Itinerātes q̄ z laborātes excusant a ieiunio. S; intellige sane h̄
Tho. in. iij. sentē. di. xv. z in. ij. q. cxlyij. ar. iij. Nā d̄t q̄ si pegrinatio z opis
labor cōmode differri possit aut diminut absq; d̄rimēto corporalis salutis z
exterioris status q̄ requirit̄ ad cōseruationē corporalis vl̄ sp̄ualis vite nō sunt p̄
pter hoc ieiunia ecclie p̄termittēda. Si autē imminet necessitas: statim pere
grinādī z magnas d̄reas factēdi: vel etiā multū laborādī: vel p̄ter p̄seruatio
nē vite corporalis: vel p̄t̄ aliq̄d necessariū ad vitā sp̄ualē. z simul cū hoc nō possūt
ecclie ieiunia obseruari nō obligat hō ad ieiunandū: qz nō videt̄ fuisse int̄ctio ec
clesie statuētis ieiunia: vt p̄ hec impediret altas p̄as z magis necessarias cau
sas. hec Tho. Durandus p̄o in. iij. sentē. di. xv. q. ij. d̄t. q̄ pegrinātes si assu
munt volūtarie pegrinationē nullo modo licet frāgere ieiunū. Quādo autē
imponit̄ a cōfessore capiendū est t̄ps vt expleat̄ absq; ieiunij fractiōe. Et si iei
unū infra t̄ps pegrinatiois occurrat tēperādus est labor vt ieiunū obseruet̄:
qz nō videt̄ sufficiens rō trāsgredēdi p̄ceptū ecclie p̄t̄ illud quod volūtarie assu
mit̄: vel a simplici sacerdote imponit̄. hec Durandus. Excusant etiā senes
z antiqui q̄ grauati sento sufficiens refectionē sumere nō possunt. Nec est de
terminata etas vsq; ad quos annos: quis teneat ad ieiunū. Ido si sunt fortes
ad tolerandū ieiunū nō excusant̄. Plura alia occurrerēt ad explicandū sup̄ h̄
p̄cepto q̄ breuitatis causa relinquunt̄.

De tertio p̄cepto ecclie.

Ertiū p̄ceptū ecclie est de auditiōe missę dieb; d̄nicis z festiuis. Qui er
go sine causa rōabili nō audit missam integā dieb; festiuis q̄ sunt d̄ p̄
cepto ecclie: vel ex p̄ceptu. Aut negligētia: aut ex leuitate eūdi ad vena
tiones: aut ad p̄suaia vl̄ alias recreatiōes: siue ex cupiditate lucrādī: aut ex igno
rātia crassa: peccat mortāl̄ toties q̄tiens d̄missit. Vñ de p̄e. dist. j. missas. d̄t: